

شناسایی ویروس‌های آنفلوآنزای A/H3N2 مقاوم به اسلتامیویر با تست Real-time RT-PCR

محمدهادی کربلایی‌نیا: کارشناسی ارشد، گروه ویروس‌شناسی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران. mohamad.karbalai@yahoo.com
طلعت مختاری آزاد: استاد، گروه ویروس‌شناسی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران. mokhtari@tums.ac.ir
نازنین زهرا شفیعی جندقی: استادیار، گروه ویروس‌شناسی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران. nz-shafiei@tums.ac.ir
* ژیلا یاوریان: استادیار، گروه ویروس‌شناسی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران (*نویسنده مسئول). yavarian@tums.ac.ir

تاریخ پذیرش: ۹۳/۱۰/۳

تاریخ دریافت: ۹۲/۱۲/۳

چکیده

زمینه و هدف: در سال‌های اخیر با افزایش اپیدمی‌های ویروس‌های آنفلوآنزای A تحقیقات زیادی در مورد پیشگیری و درمان این ویروس‌ها انجام شده است. داروی اسلتامیویر یا تامی فلو (مهارکننده نورامینیداز (NA) ویروس) به عنوان یکی از داروهای مؤثر در پیشگیری و درمان این ویروس‌ها می‌باشد. جهش در چند سایت مختلف ژن NA باعث ایجاد مقاومت دارویی می‌گردد. جهش H274Y از مهم‌ترین تغییرات ایجادکننده مقاومت دارویی در ویروس‌های آنفلوآنزای A می‌باشد. هدف این مطالعه شناسایی ویروس‌های آنفلوآنزای A/H3N2 مقاوم به اسلتامیویر با بررسی جایگاه ۲۷۴ با تست Real-time RT-PCR می‌باشد.

روش کار: در ابتدا پرایمر و پروب‌های اختصاصی جهت شناسایی ویروس‌های A/H3N2 حساس و مقاوم طراحی شد، سپس تست Real-time RT-PCR جهت شناسایی جهش در جایگاه ۲۷۴ از ژن NA انجام گرفت.

یافته‌ها: از ۵۰ نمونه مورد آزمایش تمامی آن‌ها فاقد جهش H274Y بوده و لذا هیچ ویروس مقاومی در این نمونه‌ها یافت نشد.

نتیجه‌گیری: شناسایی سریع و دقیق موتانت‌های مقاوم به دارو برای راهکارهای درمانی مؤثر امری ضروری بشمار می‌رود. تست Real-time RT-PCR به عنوان تستی سریع و با توان بالای عملیاتی می‌تواند در آزمایشگاه‌های تشخیص طبی به عنوان تست روتین برای شناسایی مقاومت ویروس‌های آنفلوآنزا به داروهای مهارکننده نورامینیداز بکار رود.

کلیدواژه‌ها: ویروس آنفلوآنزای A/H3N2، Real-time RT-PCR، مقاومت دارویی

مقدمه

به سرعت موتانت‌های مقاوم به این داروها پدید آمدند (۲). شایع‌ترین موتاسیون‌ها در این ژن V27A و S31N می‌باشند. اوسلتامیویر (تامی فلو) و زانامیویر (رلنزا) داروهای مهارکننده نورامینیداز (NAI) ویروسی هستند که کارایی خوبی در درمان عفونت‌های گسترده آنفلوآنزا دارند (۵). تا قبل از ظهور ویروس‌های آنفلوآنزای A/H1N1 مقاوم به اوسلتامیویر در طی سال‌های ۲۰۰۷-۲۰۰۸، ویروس‌های آنفلوآنزای مقاوم به دارو غیر شایع بود (۷). این موتانت‌های مقاوم نه تنها در ویروس‌های آنفلوآنزای A/H1N1 بلکه در تحت تیپ‌های دیگر مثل A/H5N1 و A/H3N2 نیز دیده شد (۸). موتاسیون H275Y (H274Y در N2) به عنوان شایع‌ترین موتاسیون مقاومت دارویی به اوسلتامیویر شناخته شد که در این ویروس‌ها

ویروس‌های آنفلوآنزا ویروس‌های RNA دار از خانواده اورتومیکسوسوویریده می‌باشند. سالانه همه‌گیری‌ها و مرگ‌ومیر ویروس‌های آنفلوآنزا برای انسان یک نگرانی مهم بشمار می‌رود (۲-۱). پیشگیری و درمان این ویروس‌ها در بسیاری از کشورها مورد توجه می‌باشد. هدف درمان‌های ضدویروسی، ژن نورامینیداز (NA) و کانال M2 ویروس آنفلوآنزا می‌باشد. داروهای مهارکننده کانال M2 و داروهای مهارکننده نورامینیداز (NAI) دو کلاس اصلی از داروهای ضدویروسی معرفی شده برای پیشگیری و درمان آنفلوآنزا می‌باشند. آدامانتان‌ها (آمانتادین و ریمانتادین) به عنوان مهارکننده‌های کانال M2 اولین داروهایی بودند که بر ضد آنفلوآنزای A بکار رفتند (۱ و ۳-۶) ولی

موتاسیون از نوع نقطه‌ای بوده و جایگزینی سیتوزین به جای تیمیدین در نوکلئوتید ۸۲۴ ژن NA وجود دارد (۹). اکنون اغلب ویروس‌های آنفلوآنزای A/H3N2 در گردش، مقاوم به دارو شده‌اند و فقدان دستورالعمل مناسب در استفاده از داروها به گسترش این موتانت‌های مقاوم کمک زیادی می‌کند (۱۰). امروزه روش‌های فنوتایپینگ به عنوان استاندارد طلایی در غربالگری ویروس‌های مقاوم به دارو شناخته شده‌اند (۱۱). علی‌رغم این، آنالیز توالی ژن NA به روش سانگر می‌تواند برای شناسایی موتاسیون‌هایی مثل H274Y و دیگر موتاسیون‌های مقاومت دارویی بکار رود. هر دو روش فنوتایپینگ و تعیین توالی، وقت‌گیر، نیازمند صرف نیروی کار زیاد، تجهیزات خاص و گران برای انجام آزمایش می‌باشند (۱۱) و

بنابراین نیاز به یک روش سریع، فراگیر و با صرف کمترین زمان برای شناسایی ویروس‌های مقاوم به داروهای مهارکننده نورامینیداز (NAI) امری ضروری به نظر می‌رسد. تاکنون چندین مطالعه جهت شناسایی ویروس‌های A/H1N1 مقاوم به اسلتامیویر با روش Real-time RT-PCR صورت گرفته (۱۳ و ۱۴) ولی در حال حاضر هیچ مطالعه‌ای جهت شناسایی ویروس‌های A/H3N2 مقاوم به اسلتامیویر با بررسی جایگاه ۲۷۴ با تست Real-time RT-PCR و شناسایی موتاسیون C به T در جایگاه نوکلئوتید ۸۲۴ ژن NA ویروس‌های آنفلوآنزا A/H3N2 بود.

طبق دستورالعمل کیت Qiagen Quantitect Probe RT-PCR kit، تست Real-time RT-PCR بدین صورت انجام شد: ۵ میکرولیتر مخلوط RNA همراه ۱۲/۵ میکرولیتر مسترمیکس 2x، به‌علاوه ۰/۲۵ میکرولیتر Enzyme Mix، ۲ میکرولیتر از هر یک از پرایمرهای Forward و Reverse، ۱ میکرولیتر از هر یک از پروب‌های حساس و مقاوم و ۱/۲۵ میکرولیتر آب. برای انجام تست Real-time RT-PCR از دستگاه Rotorgene 6000 5-plex HRM استفاده گردید که بدین صورت برنامه آن تنظیم شد: ۱ سیکل با دمای ۵۰ درجه سانتی‌گراد ۳۰ دقیقه، ۱ سیکل با دمای ۹۵ درجه سانتی‌گراد ۱۵ دقیقه، و ۴۵ سیکل با دمای ۹۴ درجه سانتی‌گراد ۱۵ ثانیه، ۵۹ درجه سانتی‌گراد ۶۰ ثانیه و ۶۰ درجه سانتی‌گراد ۶۰ ثانیه. این روش بر این اساس طراحی شد که در صورت وجود C در جایگاه ۸۲۴ از ژن NA پروب FAM در کانال Green ویروس را شناسایی نماید و در صورت وجود T در این جایگاه که نشانگر ویروس جهش‌یافته می‌باشد پروب Cy3 در کانال Orange ثبت شود.

یافته‌ها

در این مطالعه ۵۰ نمونه مثبت از نظر ویروس آنفلوآنزای A/H3N2 مورد بررسی قرار گرفتند. این

روش کار در این مطالعه ۵۰ نمونه مثبت از لحاظ آنفلوآنزا A/H3N2 که در طی سال ۱۳۹۰ به مرکز ملی آنفلوآنزا واقع در گروه ویروس‌شناسی دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران ارسال شده بودند انجام گرفت. RNA نمونه‌ها با استفاده از کیت High Pure Viral Nucleic Acid kit

روش کار

در این مطالعه ۵۰ نمونه مثبت از لحاظ آنفلوآنزا A/H3N2 که در طی سال ۱۳۹۰ به مرکز ملی آنفلوآنزا واقع در گروه ویروس‌شناسی دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران ارسال شده بودند انجام گرفت. RNA نمونه‌ها با استفاده از کیت High Pure Viral Nucleic Acid kit

جدول ۱- توالی‌های پرایمرها و پروبهای بکاررفته جهت ردیابی موتاسیون H274Y

Name	5' → 3'
1 Forward Primer(H3F678)	5'-GGA GTC AGA ATG CGT TTG TAT C-3'
2 Reverse Primer(H3R876)	5'-GAG CCT TTC CAG TTG TCT CTG-3'
3 Sensitive Probe	FAM-AAAATCGTTCATACTAGCACATTGTCAGGAA-BHQ1
4 Resistant Probe	Cy3-AAAATCGTTCATACTAGCATATTGTCAGGAA-BHQ2

جدول ۲- خلاصه نتایج جستجوی موتاسیون H274Y با تست Real-time RT-PCR

Samples	Sample type	H274	Y274	Interpretation	Nucleotide 824
50 (A/H3N2)	Throat swab	Positive	Negative	Wild type	C

سیگنال‌های متسع شده برای سویه وحشی و موتانت اختصاصی بودند.

بحث و نتیجه‌گیری

تکامل سریع ژنوم ویروس‌های آنفلوانزا نیازها را برای بکارگیری روش‌های متعدد در غربالگری و شناسایی موتانت‌های مقاوم به دارو خاطر نشان می‌کند (۱۵). امروزه NAI به عنوان کارآمدترین داروها بر ضد ویروس‌های آنفلوانزا می‌باشند (۱). گزارشات اخیر حاکی از افزایش نگرانی‌ها در مورد پیدایش مقاومت به NAI می‌باشد (۱). ویروس‌های مقاوم به دارو با موتاسیون در جایگاه فعال آنزیم در ژن NA به وجود می‌آیند از جمله مهم‌ترین این موتاسیون‌ها می‌توان به جهش نقطه‌ای از نوع جایگزینی اسید آمینه در جایگاه ۱۱۹، ۲۷۴ و ۲۹۲ اشاره کرد (۳). در موتاسیون H274Y یک تغییر نوکلئوتیدی در جایگاه ۸۲۴ ژن NA رخ داده که منجر به تغییر اسید آمینه هیستیدین به تیروزین در جایگاه ۲۷۴ گلیکوپروتئین NA شده و متعاقب آن موتانت‌های مقاوم به داروی اوسلتامیویر ایجاد می‌شوند (۳). بنابراین برای شروع درمان ابتدا ویروس‌های در گردش باید از لحاظ تغییرات مربوط به مقاومت دارویی بررسی شوند و اگر موتاسیون شناسایی شد استراتژی درمانی متفاوتی اتخاذ گردد، برای مثال زانامیویر به عنوان داروی جایگزین بکار رود (۱).

روش‌های ژنوتایپینگ و تست‌های متعددی در بحث نظارت بر آنفلوانزا وجود دارد (۱۶-۱۸). رایج‌ترین روش‌های ژنوتایپینگ برای شناسایی موتانت‌های مقاوم به NAI تست RT-PCR، توالی‌یابی به روش سانگر و Pyrosequencing می‌باشند.

نمونه‌ها از گلوئی بیماران با بیماری تنفسی به وسیله سواب جمع‌آوری شده و از لحاظ وجود ویروس آنفلوانزا A/H3N2 با تست Real-time RT-PCR مثبت گزارش شده بودند. جهت شناسایی ویروس‌های مقاوم به داروهای مهارکننده نورامینیداز در زمینه محل موتاسیون مورد نظر مطالعاتی انجام گرفت که دریافتیم ناحیه موتاسیون، جایگاه نوکلئوتید ۸۲۴ ژن N2 می‌باشد که آن مورد هدف مطالعه قرار گرفت. موتاسیون مقاومت به داروهای مهارکننده نورامینیداز در ویروس آنفلوانزای A/H3N2 در نوکلئوتید ۸۲۴ ژن N2 در نتیجه جابجایی تیمین (T) به جای سیتوزین (C) است که باعث تبدیل کد مولد هیستیدین (CAT) به تیروزین (TAT) در جایگاه اسید آمینه ۲۷۴ پروتئین تولیدی می‌شود. برای این ناحیه طراحی پرایمر و پروب انجام شد. طراحی پرایمرها به گونه‌ای بود که ناحیه موتاسیون مقاومت دارویی ژن نورامینیداز را دربرگیرند و پروب‌ها نیز به گونه‌ای که محدوده Mutation site را پوشش دهند (جدول ۱). نتایج تست Real-time RT-PCR با استفاده از ۲ پروب TaqMan که با گزارشگرهای فلورسنت FAM و Cy3 به ترتیب برای شناسایی سویه وحشی (H274) و موتانت (Y274) نشاندار شده بودند، بدست آمد. از تعداد ۵۰ نمونه کار شده، هیچ یک حاوی موتاسیون مقاومت دارویی H274Y نبودند (جدول ۲). سویه وحشی از طریق گزارشگر FAM در طول موج ۵۳۰ نانومتر و واریانت مقاوم به اوسلتامیویر که واجد یک تغییر در نوکلئوتید ۸۲۴ ژن NA می‌باشد از طریق گزارشگر Cy3 در طول موج ۵۷۰ نانومتر جذب نوری داشتند.

(RABC): oseltamivir susceptibility evaluation. *Angew Chem Int Ed Engl.* 2013;52(1):366-70.

17. Hurt AC, Chotpitayasunondh T, Cox NJ, Daniels R, Fry AM, Gubareva LV, et al. Antiviral resistance during the 2009 influenza A H1N1 pandemic: public health, laboratory, and clinical perspectives. *Lancet Infect Dis.* 2012 ;12(3):240-8.

18. Rameix-Welti MA, Munier S, Le Gal S, Cuvelier F, Agou F, Enouf V, Naffakh N, et al. Neuraminidase of 2007-2008 influenza A(H1N1) viruses shows increased affinity for sialic acids due to the D344N substitution. *Antivir Ther.* 2011; 16(4): 597-603.

19. Mahony JB, Chong S, Luinstra K, Petrich A, Smieja M. Development of a novel bead-based multiplex PCR assay for combined subtyping and oseltamivir resistance genotyping (H275Y) of seasonal and pandemic H1N1 influenza A viruses. *J Clin Virol.* 2010; 49(4): 277-282.

20. Gubareva LV, Trujillo AA, Okomo-Adhiambo M, Mishin VP, Deyde VM, Sleeman K, et al. Comprehensive assessment of 2009 pandemic influenza A (H1N1) virus drug susceptibility in vitro. *Antivir Ther.* 2010; 15(8): 1151-1159.

and A (H3N2) subtypes by melting point analysis. *Eur J Clin Microbiol Infect Dis.* 2012;31(7):1593-601.

6. McKimm-Breschkin JL. Influenza neuraminidase inhibitors: antiviral action and mechanisms of resistance. *Influenza Other Respi Viruses.* 2013;7 Suppl 1:25-36.

7. Chidlow GR, Harnett GB, Williams SH, Tempone SS, Speers DJ, Hurt AC, et al. The detection of oseltamivir-resistant pandemic influenza A/H1N1 2009 viruses using a real-time RT-PCR assay. *J Virol Methods.* 2010;169(1):47-51.

8. Anton A, Lopez-Iglesias AA, Tortola T, Ruiz-Camps I, Abrisqueta P, Llopart L, et al. Selection and viral load kinetics of an oseltamivir-resistant pandemic influenza A (H1N1) virus in an immunocompromised patient during treatment with neuraminidase inhibitors. *Diagn Microbiol Infect Dis.* 2010;68(3):214-9.

9. Smith JR, Rayner CR, Donner B, Wollenhaupt M, Klumpp K, Dutkowski R. Oseltamivir in seasonal, pandemic, and avian influenza: a comprehensive review of 10-years clinical experience. *Adv Ther.* 2011;28(11):927-59.

10. Zambon MC. Surveillance for antiviral resistance. *Influenza Other Respi Viruses.* 2013;7 Suppl 1:37-43.

11. Bolotin S, Robertson AV, Eshaghi A, De Lima C, Lombos E, Chong-King E, et al. Development of a novel real-time reverse-transcriptase PCR method for the detection of H275Y positive influenza A H1N1 isolates. *J Virol Methods.* 2009;158(1-2):190-4.

12. Hindiyeh M, Ram D, Mandelboim M, Meningher T, Hirsh S, Robinov J, et al. Rapid detection of influenza A pandemic (H1N1) 2009 virus neuraminidase resistance mutation H275Y by real-time reverse transcriptase PCR. *J Clin Microbiol.* 2010 ;48(5):1884-7.

13. Chidlow GR, Harnett GB, Williams SH, Tempone SS, Speers DJ, Hurt AC, et al. The detection of oseltamivir-resistant pandemic influenza A/H1N1 2009 viruses using a real-time RT-PCR assay. *J Virol Methods.* 2010; 169(1): 47-51.

14. Wong S, Pabbaraju K, Wong A, Fonseca K, Drews SJ. Development of a real-time RT-PCR assay for detection of resistance to oseltamivir in influenza A pandemic (H1N1) 2009 virus using single nucleotide polymorphism probes. *J Virol Methods.* 2011 ;173(2):259-265.

15. Okomo-Adhiambo M, Sheu TG, Gubareva LV. Assays for monitoring susceptibility of influenza viruses to neuraminidase inhibitors. *Influenza Other Respi Viruses.* 2013;7 Suppl 1:44-9.

16. Cheng TJ, Wang SY, Wen WH, Su CY, Lin M, Huang WI, et al. Chemical probes for drug-resistance assessment by binding competition

Detection of Oseltamivir Resistant Influenza A/H3N2 viruses by Real-time RT-PCR

Mohammad-Hadi Karbalaie-Niya, MSc, Virology Department, School of Public Health, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran. mohamad.karbalaie@yahoo.com

Tal'at Mokhtari-Azad, DVM, PhD., Full Professor, Virology Department, School of Public Health, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran. mokhtari@tums.ac.ir

Nazanin-Zahra Shafiei Jondoghi, PhD, Assistant Professor, Virology Department, School of Public Health, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran. nz-shafiei@tums.ac.ir

***Jila Yavarian**, MD. PhD, Assistant Professor, Virology Department, School of Public Health, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran. yavarian@tums.ac.ir (*Corresponding author)

Abstract

Background: Currently, with increasing risk of influenza A virus epidemics, a lot of studies have been performed. Oseltamivir or Tamiflu (the neuraminidase (NA) inhibitor) is one of the effective drugs for preventing and treatment of these viruses. The H274Y mutation is from the most important drug resistant factors in influenza A viruses. The aim of this study was detection of Oseltamivir resistant influenza A/H3N2 viruses by 274 position inspection using Real-time RT-PCR.

Methods: Initially, specific primers and probs for detection of sensitive and resistant A/H3N2 viruses were designed. The Real-time RT-PCR assay was performed to detect mutation in 274 position of NA gene.

Results: Of 50 A/H3N2 specimens, all were negative for H274Y mutation and no resistant viruses were selected.

Conclusion: Quick and accurate recognition of drug resistant mutants is necessary for effective treatment strategies. Real-time RT-PCR assay is a rapid operational test which could be performed in the laboratories for detection of influenza viruses resistant to NA inhibitor.

Keywords: Influenza A/H3N2 virus, Real-time RT-PCR, Drug resistance